

MURAL UPAMIĘTNIAJĄCY WŁODZIMIERZA DZIEDUSZYCKIEGO

Działalność Włodzimierza Dzieduszyckiego – przyrodnika, kolekcjonera, mecenasu nauki i sztuki – to temat przewodni kolejnej odsłony projektu muralowego Województwa Podkarpackiego pn. Przestrzeń Dziedzictwa. Powstanie wielkopowierzchniowej kompozycji zaplanowano w kontekście obchodów 200. rocznicy urodzin hrabiego. Mural będzie zdobił ścianę południową bloku mieszkalnego znajdującego się w Zarzeczcu przy ul. Księdza Stanisława Gajckiego 4F. Oficjalne odsłonięcie zaplanowano na 22 czerwca 2025 r.

Mural zostanie wykonany we współpracy samorządu województwa ze Spółdzielnią Mieszkaniową w Zarzeczcu, Związkiem Rodowym Dzieduszyckich herbu Sas, Muzeum Dzieduszyckich w Zarzeczcu, Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich, Gminą Zarzecze oraz Centrum Kultury w Zarzeczcu.

Za projekt i realizację muralu odpowiada duet artystyczny Czary-Mury, czyli Marek Grela i Marta Piróg-Helińska. Przedsięwzięcie zostanie sfinansowane z budżetu Województwa Podkarpackiego.

Mural w metaforyczny sposób nawiązuje do wybranych obszarów działalności Włodzimierza Dzieduszyckiego. Słownik, który przysiadł na palcu hrabiego symbolizuje kreatywność, zamiłowanie do sztuki i piękna. Ten oswojony ptak przywołuje pozytywne skojarzenia związane z aktywnością hrabiego w zakresie oświaty i mecenatu sztuki. Dzika gęś natomiast łączy się z tematem ornitologii i myślistwa. Zakładka do książki i kilim ze wzorami huculskimi nawiązują do etnograficznej pasji Włodzimierza Dzieduszyckiego. Na ścianie znajduje się również obraz przedstawiający gmach Sejmu Krajowego we Lwowie, w którym Dzieduszycki pełnił funkcję posła i marszałka. Tło muralu tworzy muzealny klimat, który z kolei przywołuje na myśl zamiłowanie hrabiego do kolekcjonerstwa.

Włodzimierz Dzieduszycki urodził się 22 czerwca 1825 r. w Jaryszowie na Podolu. Był znanym ornitologiem i autorem dzieła „Spis ptaków okolicy Krystynopola i Sokala nad Bugiem” (1853). Utworzył przyrodnicze Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie, pierwszą tego typu placówkę na ziemiach polskich, które ofiarował na cele publiczne (1880), oraz pierwszy na ziemiach polskich rezerwat przyrody – „Pamiętkę Pieniacką” (1886). Angażował się w ochronę dziedzictwa kulturowego – wspierał rozwój rzemiosła, zakładał szkoły (m.in. garncarskie), organizował wystawy promujące sztukę ludową. Jako mecenas wspierał twórców takich jak Artur Grottger, Juliusz Kossak, Adam Chmielowski. Był posłem i marszałkiem galicyjskiego Sejmu Krajowego, a także członkiem Izby Panów w Wiedniu. Podczas powstania styczniowego wspierał działania konspiracyjne. Zmarł 18 września 1899 roku w Poturzycy. Został pochowany w rodzinnej krypcie pod kościołem pw. św. Michała Archanioła w Zarzeczcu.

Więcej informacji dotyczących życia i działalności Włodzimierza Dzieduszyckiego można znaleźć na stronie: <https://200wd.dzieduszyccy.pl/o-wlodzimierzu/>

„Przestrzeń Dziedzictwa” to projekt własny Samorządu Województwa Podkarpackiego polegający na stworzeniu na obszarze województwa murali tematycznych dedykowanych kulturze i dziedzictwu narodowemu. Celem projektu jest upowszechnienie i ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz pielęgnowanie pamięci historycznej w społeczeństwie. Jednocześnie jego założenia są wyrazem wspólnej dbałości o przestrzeń i jej estetykę, która posiada istotny walor kulturotwórczy. Realizacja projektu zakłada współpracę z partnerami, tj. właścicielami budynków, samorządami, instytucjami kultury i organizacjami społecznymi.

Z ramienia samorządu województwa projekt koordynuje Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie (kontakt: kultura@podkarpackie.pl).